

Kimyo kursini o'qitishda pedagogik texnologiyalar asosida takomillashtirish

Muattarxon Tilavoldievna Akbarova
Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti

Annotatsiya: Talabalarda kimyo faniga bo'lgan qiziqish va mehr va predmetga mas'uliyatli munosabat uyg'otish, kimyo fanining hozirgi davrdagi roli va o'rni haqida to'g'ri tasavvur shakllantirish haqida.

Kalit so'zlar: Ko'nikmalarini tekshirish, o'zlashtirish saviyasi, pedagogik jarayon.

Improving the teaching of chemistry on the basis of pedagogical technologies

Muattarkhon Tilavoldievna Akbarova
Chirchik State Pedagogical Institute of Tashkent region

Abstract: To arouse students' interest and love for chemistry and a responsible attitude to the subject, to form a correct idea of the role and place of chemistry in modern times.

Keywords: Skills test, mastery level, pedagogical process.

Kirish: Oliy ta'lim muassalarida kimyo ta'limi pedagogik jarayonining ajralmas tarkibiy qismi bo'lib, ta'limning umumiy maqsadlariga muvofiq o'quvchi shaxsini tarbiyalashga xizmat qiladi. Respublikamiz mustaqilligining dastlabki yillarida ta'lim-tarbiya sohasini isloh qilish natijasida to'plangan tajribalar, chiqarilgan bir qator xulosalar asosida amaldagi ta'lim-tarbiya tizimini hozirgi taraqqiyot va kelgusidagi talablar darajasiga ko'tarishga, uni takomillashtirishga jiddiy e'tibor berish zarurligi ta'lim-tarbiyaning uzluksizligini ta'minlashdan kelib chiqib, «Kadrlar tayyorlashning Milliy dasturi» va «Ta'lim to'g'risida»gi Qonun O'zbekiston Respublikasi Oliy majlisining IX sessiyasida muhokama qilindi va tasdiqlandi. Shu munosabat bilan barcha o'quv predmetlari qatori kimyo ta'limi oldiga ham aniq vazifalar qo'yildi. «Ta'lim to'g'risida»gi Qonunga muvofiq:

1. Oliy ta'lim muassalarida kimyo ta'limi konsepsiyasini qayta ishlab chiqish;
2. Oliy ta'lim muassalarining kimyo ta'limi konsepsiyasidan kelib chiqqan holda, uning standartini ishlab chiqish taqozo qilinadi.

Kimyo ta'limi standarti kimyo o'quv predmetining majburiy mazmunini belgilab beradi.

Asosiy qism: Oliy ta'lim muassalarining kimyo ta'limi standarti, kimyo ta'limi tizimidagi barcha komponentlarni: ta'limning mazmuni, maqsadi, ta'limning Kimyo ta'limi konsepsiyasiga muvofiq kimyo ta'limining yo'ninalishi va maqsadi yosh avlodning kimyo fani asoslarini chuqur egallashi, o'quvchilarning siyosiy - g'oyaviy, estetik, ekologik tarbiyasi, tabiatga va jamiyatga bo'lgan ijobiy munosabat, qadimgi yashab ijod etib o'tgan buyuk mutafakkirlar, keyingi yillarda olimlarimizning kimyo sohasidagi erishgan yutuqlariga oid o'quv materiallari bilan tanishtirib borish orqali vatanga bo'lgan e'tiqodni shakllantirish, kasbga yunaltirish ko'zda tutiladi. Kimyo ta'limi standarti-kimyo o'qitishda o'quvchilarga beriladigan ta'lim va tarbiyaning mazmuni negizini belgilovchi ko'rsatkichlar, shuningdek o'quvchilarning tayyorgarlik darajasidagi bilim va amaliy faoliyatlari darajasi me'yorini belgilaydigan mezon bo'lib hisoblanadi.

Kimyo ta'limi standarti - umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun tuziladigan kimyo ta'limi dasturi va o'quv materiallarining hajmini belgilab beruvchi mezon bo'lib xizmat qiladi. Kimyo ta'limi standarti - kimyo ta'limida o'qituvchilarning davlat va jamiyat oldidagi vazifalari, burchi va javobgarligini qay darajada his qilishlari mezoni bo'lib ham hisoblanadi.

Umumiy o'rta ta'lim maktablarining kimyo ta'limi standarti-kimyo o'quv predmetidan o'quvchilarga beriladigan bilimlar miqdori, o'quvchilar egallaydigan bilim, hosil qiladigan amaliy ko'nikma va malakalar hajmini ko'rsatuvchi me'yor bo'lib, umumiy o'rta ta'lim maktablaridagi kimyo ta'limi negizini belgilovchi ko'rsatkichlar o'quvchilarning kimyo ta'limidan tayyorgarlik darajasiga qo'yiladigan talablar majmuasidan iborat bo'lgan hujjat tariqasida tasdiqlanadi va xizmat qiladi.

Xulosa: Kimyo darslarida talabalarda bilim va ko'nikmalarini tekshirish va baholashda test sinovlari muhim o'rin tutadi. O'quvchilardan kimyoviy testlarni olishda ularning o'zlashtirish darajasiga qarab, test topshiriqlarini tuzish maqsadga muvofiq bo'ladi. Test topshiriqlarida nazariy savollar bilan birga kimyoviy masalalardan foydalanish yaxshi samara beradi, chunki o'quvchilar bunday masalalarni yechayotganda o'zlarining nazariy bilimlariga tayanib, mustaqil fikrlash qobiliyatini oshiradilar. Guruhdagi har bir o'quvchining bilim va ko'nikmalariga qarab test materiallarini tuzish ularning o'zlashtirish darajasining yanada yaxshilanishiga olib keladi. O'zlashtirish saviyasi yaxshiroq bo'lgan o'quvchilarning test topshiriqlariga nisbatan murakkabroq masalalardan kiritish bilan ularning bilim saviyasini yanada oshirish mumkin. O'zlashtirish saviyasi o'rtacha bo'lgan o'quvchilarga nisbatan engilroq masalalar berib, keyinchalik ular e'tiborini ancha qiyinroq masalalarni yechishga qaratish mumkin. Past o'zlashtiruvchi o'quvchilar uchun o'tilgan mavzulardagi asosiy kimyoviy tushunchalarni o'zida mujassam

etuvchi yengil masalalar berib, ularni masalalarni yechish usullarini o'rganishga jalb qilish kerak.

References

1. Davlat ta'lim standarti va o'quv dasturi. Toshkent, 1999, 3-son.
2. I.R. Asqarov. Organik birikmalar nomenklaturasi va izomeriyasi.- T.: O'qituvchi, 1995.
3. I.R. Asqarov., K. G'ofurov., va boshqalar. Kimyodan test. T.: O'qituvchi, 1997.
4. A.G. Muftaxov. Organik kimyodan olimpiada masalalari va ularning yechimlari.
5. Jurayeva, M. N. BO 'LG 'USI MATEMATIKA O 'QITUVCHILARIGA NOAN'ANAVIY TA'LIM METODLARINI O 'QITISH HAQIDA. ILMIY AXBOROTNOMA, 186.
6. Jurayeva, M. (2017). Matematik analiz fani bo'yicha talabalarning mustaqil ishini tabaqalashtirish. Scienceweb academic papers collection.
7. Jurayeva, M. (2017). МАТЕМАТИК АНАЛИЗ АСОСЛАРИ МАСАЛАЛАРИНИ ЕЧИШНИНГ НОАНЪАНАВИЙ УСУЛЛАРИНИ ЎРГАТИШ ХАКИДА. Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiya.
8. Jurayeva, M. (2018). БЎЛҒУСИ МАТЕМАТИКА ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ МЕТОДИК ТАЙЁРГАРЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА КОНТЕКСТЛИ ТОПШИРИКЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ. Scienceweb academic papers collection.
9. Jurayeva, M. (2020). БЎЛҒУСИ МАТЕМАТИКА ЎҚИТУВЧИЛАРИНИ МАВЗУНИНГ ЎҚУВ МАТЕРИАЛИНИ МАНТИҚИЙ-МАТЕМАТИК ТАҲЛИЛИНИ БАЖАРИШГА ЎРГАТИШ УСУЛЛАРИ. QarDU Xabarlar.
10. Jurayeva, M. (2021). BO'LG'USI MATEMATIKA O'QITUVCHILARIGA DIALOGLI TECHNOLOGIYANI O'RGATISH HAQIDA. Mathematical and Computational Sciences.
11. Jurayeva, M. (2021). Matematikani o'qitishda tezaurusli tahlil haqida. Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiya.
12. Jurayeva, M. (2022). BOLGUSI MATEMATIKA OQITUVCHILARIDA OQUVCHILARGA ASOSIY DIDAKTIK BIRLIKLARNI ORGATISH TECHNOLOGIYASI BOYICHA KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI. EURASIAN JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH.
13. Jurayeva, M. (2019). КОНТЕКСТНЫЕ ЗАДАЧИ В МЕТОДИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКЕ УЧИТЕЛЕЙ МАТЕМАТИКИ В КЛАССИЧЕСКИХ УНИВЕРСИТЕТАХ. Scienceweb academic papers collection.

14. Nematillaevna, J. M. (2021). Formation of methodological competencies of future mathematics teachers in the field of quality assessment of education. *Asian Journal Of Multidimensional Research*, 10(6), 67-71.

15. Nematillaevna, J. M. (2021). METHODS FOR THE FORMATION OF COMPETENCIES IN THE TECHNOLOGY OF TEACHING STUDENTS BASIC DIDACTIC UNITS AMONG MATHEMATICS TEACHERS.

16. Акбарова, М. Т. (2021). БЎЛАЖАК ГЕОЛОГЛАРГА ЗАМИН ҲАҚИДА КИМЎВИЙ БИЛИМЛАР БЕРИШ ЗАРУРАТИ. ИННОВАЦИИ В ПЕДАГОГИКЕ И ПСИХОЛОГИИ, 4(6).

17. Акбарова, М. Т. (2021). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИИ КЕЙС-СТАДИ В ОБУЧЕНИИ ХИМИИ. *Scientific Bulletin of Namangan State University*, 2(2), 339-345.

18. Акбарова, М. Т. (2021). “КИМЎ” КУРСНИНГ ДИДАКТИК МАТЕРИАЛЛАРИ НОКИМЎВИЙ ТАЪЛИМ ЙЎНАЛИШЛАРИ МИСОЛИДА. *Academic research in educational sciences*, 2(6), 736-740.

19. Akbarova, M. (2021). Физика йўналиши талабаларига кимё фанини ўтишда “Атом тузилиши” мавзусини семинар машғулотида глоссарий тренинг методи асосида ўтиш. *Scienceweb academic papers collection*.

20. Akbarova, M. (2021). КЕЙС–СТАДИ ТЕХНОЛОГИЯСИНИ КИМЎ САНОАТИ БИЛАН БОҒЛИҚ ЭКОЛОГИК МУАММОЛАРНИ ҲАЛ ҚИЛИШДАГИ ЎРНИ. *Scienceweb academic papers collection*.

21. Akbarova, M. (2020). «Кимё» курсининг ўзига хос жиҳатлари. *Scienceweb academic papers collection*.

22. Akbarova, M. (2020). Кимё дарсларини ўтишда кейс–стади таълим технологиясидан фойдаланиш. *Scienceweb academic papers collection*.

23. Akbarova, M. (2018). КИМЎ КУРСНИНГ ЎҚИТИШДА ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ МЕТОДИКАСИ. *Scienceweb academic papers collection*.

24. Melikulov, O. (2022). 2H-4-GIDRAZINIL5, 6-DIMETIL TIENO [2, 3-D] PIRIMIDINNING AROMATIK ALDEGIDLAR BILAN REAKSIYASI. *Scienceweb academic papers collection*.

25. Abdirahmanov, A. (2022). The educational purpose of teaching mathematics. *Karshi-Journal of Pedagogical Inventions and Practices*.

26. Abdirahmonov, A. (2022, March). OBJECTIVES, CONTENT AND MAIN TYPES OF EXTRACURRICULAR ACTIVITIES IN MATHEMATICS. In *E Conference Zone* (pp. 118-121).

27. Abdirahmonov, A. (2022, March). THE SUBJECT OF MATHEMATICS PURPOSE AND CONTENT. In *E Conference Zone* (pp. 83-85).

28. Abdiraxmonov, A., & Khurramov, O. (2022). FORMING THE PROFESSIONAL SKILLS OF UNDERGRADUATE MATHEMATICIANS. Web of Scientist: International Scientific Research Journal, 3(02), 920-925.

29. Abdiraxmanov, A. (2021). Ways of formation of the professional skills of undergraduate mathematicians. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(5), 1202-1208.

30. Abulov, M. O. (2021). Some inverse problems for the hyperbolic equation. ASIAN JOURNAL OF MULTIDIMENSIONAL RESEARCH, 10(4), 341-353.

31. Абулов, М. О. (2020). О некоторые приложения теории булевых функций. In Modern stochastic models and problems of actuarial mathematics (pp. 73-74).

32. Абулов, М. О. (2019). КРАЕВАЯ ЗАДАЧА ДЛЯ УРАВНЕНИЯ СМЕШАННО-СОСТАВНОГО ТИПА. Актуальные проблемы математики и информатики: теория, методика, практика, 15.

33. Абулов, М. О. (2019). Нелокальная задачи для одного уравнения третьего порядка. In Информационные технологии и математическое моделирование (ИТММ-2019) (pp. 186-190).

34. Абулов, М. А. (1991). О разрешимости и численной реализации краевых и смешанных задач для одного класса уравнений третьего порядка гиперболического типа (Doctoral dissertation, Новосиб. гос. ун-т).

35. Абулов, М. О. СМЕШАННАЯ ЗАДАЧА ДЛЯ ГИПЕРБОЛИЧЕСКОГО УРАВНЕНИЯ ТРЕТЬЕГО ПОРЯДКА. КАРШИ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ, 123.

36. Meliqulov, O. (2022). 2H-4-GIDRAZINIL5, 6-DIMETIL TIENO [2, 3-D] PIRIMIDINNING AROMATIK ALDEGIDLAR BILAN REAKSIYASI. Scienceweb academic papers collection.

37. Meliqulov, O. (2021). 2H-4-GIDRAZINIL-5, 6-DIMETILTIENO [2, 3-d] PIRIMIDINNING sINTEZI VA UNING ALDEGIDLAR BILAN KONDENSATSIYA REAKSIYALARI. Scienceweb academic papers collection.

38. Захидов, К. А., Меликулов, О. Ж., Гайбуллаев, Ш. Ш., & Орипов, Э. О. (2018). ВЛИЯНИЕ РАЗЛИЧНЫХ ФАКТОРОВ НА НАПРАВЛЕНИЕ РЕАКЦИИ АЛКИЛИРОВАНИЯ 2-АЦЕТИЛАМИНО-6-МЕТИЛ (ФЕНИЛ) ПИРИМИДИН-4-ОНОВ. ILMIY AXBOROTNOMA, 54.